

Nr 127.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående dels delaktighet i statens pensionsanstalt för vissa grupper av befattningshavare, dels ock tjänstårsberäkning i pensionshänseende för föreståndarinnan vid akademiska sjukhuset i Uppsala Elsa Amalia Nordström; given Stockholms slott den 2 mars 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

K. G. Ewerlöf.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet, såvitt angår ärendena under punkterna 1:o och 2:o, anmäler statsrådet Ewerlöf uppkomna frågor angående dels delaktighet i statens pensionsanstalt för vissa grupper av befattningshavare, dels ock tjänstårsberäkning i pensionshänseende för föreståndarinnan vid akademiska sjukhuset i Uppsala Elsa Amalia Nordström samt anför därvid följande.

1:o.

Genom kungörelse den 22 juni 1939 (nr 506) har reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens pensionsanstalt erhållit tillämpning å, bland andra, överläkare och sjukgymnaster vid till pensionsstyrelsen anslut-

na kuranstalter. Däremot äga förste underläkare, tillika biträdande överläkare, vid kuranstalterna icke delaktighet i statens pensionsanstalt. Beträffande avlöningsförmånerna till innehavare av dylik befattning vid kuranstalterna i Nynäs och Tranås gäller för närvarande följande. För förste underläkaren, tillika biträdande överläkaren, vid Nynäs kuranstalt utgör årsavlöningen 10 000 kronor, vartill komma två ålderstillägg å vardera 1 000 kronor, vilka utgå efter ett respektive tre års tjänstgöring. Rörligt tillägg utgår med 19,6 procent å ett belopp av högst 10 800 kronor. Förutom konstant avlöning åtnjuter ifrågavarande befattningshavare naturaförmåner, bestående av bostad, värme och lyse samt tvätt. För motsvarande befattningshavare vid Tranås kuranstalt utgör årsavlöningen 9 350 kronor, varjämte två ålderstillägg å vardera 900 kronor utgå efter ett respektive två års tjänstgöring. Härtill kommer ett årligt bostadsbidrag å 2 050 kronor. Rörligt tillägg utgår i detta fall efter samma grunder som förut angivits.

I skrivelse den 24 april 1944 har *pensionsstyrelsen* hemställt om åtgärder i syfte att jämväl de vid Nynäs och Tranås kuranstalter inrättade befattningarna såsom förste underläkare, tillika biträdande överläkare, måtte förenas med pensionsrätt i statens pensionsanstalt.

Statens pensionsanstalt har den 26 maj 1944 avgivit utlåtande över pensionsstyrelsens framställning. Pensionsanstalten har därvid såsom sin uppfattning framhållit, att med hänsyn till bland annat den ställning, kuranstalterna i Nynäs och Tranås intoge, intet i och för sig syntes vara att erinra mot att pensionsrätt i statens pensionsanstalt medgåves för förste underläkare, tillika biträdande överläkare, vid anstalterna. Då emellertid 1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga i ett den 10 februari 1942 avgivet betänkande (SOU 1942: 4) framlagt förslag om beredande av pensionsrätt i statens pensionsanstalt för underordnade läkare ej blott vid ifrågavarande kuranstalter utan även vid landstingens lasarett och sanatorier med flera vårdanstalter samt dessutom en utredning rörande bland annat omfattningen av den genom statens pensionsanstalt bedrivna pensioneringsverksamheten sannolikt komme att inom kort igångsättas, funne sig pensionsanstalten ej böra tillstyrka, att frågan om pensionsrätt för de i pensionsstyrelsens framställning avsedda läkarna fristående upptoges till behandling.

I ett den 27 juni 1944 avgivet utlåtande har *statskontoret* anslutit sig till vad pensionsanstalten anfört i sitt förenämnda utlåtande.

Statens pensionsanstalt har därefter i förnyat utlåtande den 26 januari 1945 — under vidhållande av sin i ärendet tidigare intagna ståndpunkt — framlagt förslag rörande de pensionsvillkor, som enligt anstaltens förmenande borde tillämpas för det fall att omförmälda läkare vid Nynäs och Tranås kuranstalter ansåges böra erhålla delaktighet i anstalten. Pensionsanstalten har därvid till en början framhållit, att enär, enligt vad anstalten inhämtat, några allmänna föreskrifter beträffande ifrågavarande befattningshavares anställnings- och löneförhållanden ej vore meddelade, såsom villkor för befattningarnas förenande med pensionsrätt borde uppställas, att de

samma underkastades reglering enligt § 5 i anstaltens reglemente. Sådan reglering syntes anstalten böra underställas medicinalstyrelsen för godkännande.

Pensionsanstalten har vidare i sitt förevarande utlåtande uttalat, att vid utformningen av pensionsvillkoren borde tillses, att man ej föregrepe eller försvårade det ifrågasatta allmänna ordnandet av pensionsfrågan för underordnade läkare vid lasarett med flera sjukvårdsanstalter och att därvid särskilt borde beaktas spörsmålet om pensionsunderlagens storlek.

I sistnämnda hänseende har pensionsanstalten gjort följande uttalande.

1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga hade i sitt den 10 februari 1942 avgivna betänkande rörande de yngre sjukhusläkarnas avlönings-, arbets- och bostadsförhållanden för sådana läkares pensionsrätt i statens pensionsanstalt föreslagit ett enhetligt tjänstepensionsunderlag av 5 400 kronor, mot vilket förslag pensionsanstalten i avgivet underdånigt utlåtande ej framställt någon erinran. Även om åtgärder med anledning av de i sagda betänkande framlagda förslagen icke för närvarande planeras, synes dock underläkarnas pensionsfråga på nytt kunna aktualiseras. Enligt vad som försports lärer motion i frågan hava väckts vid nu pågående riksdag. Med hänsyn till det anförda anser pensionsanstalten tjänstepensionsunderlaget för de nu ifrågasvarande läkarbefattningarna vid kuranstalterna böra begränsas till 5 400 kronor, ehuru löneförmånerna i och för sig borde kunna motivera fastställande av ett högre underlag.

I övrigt har pensionsanstalten beträffande pensionsvillkoren anfört följande.

Vad övriga pensionsbestämmelser beträffar synas lämpligen de för överläkare gällande kunna göras tillämpliga. Grunddragen av pensionsvillkoren skulle i sådant fall bli följande.

Mot ett tjänstepensionsunderlag av 5 400 kronor svarar enligt anstaltens reglemente ett familjepensionsunderlag av 1 380 kronor. Pensionsåldern skulle bli 65 år, och för erhållande av hel tjänstepension vid denna ålder skulle komma att fordras 30 tjänstår

För tjänstepension komme att såväl från huvudmannen som från befattningshavaren fordras en årlig avgift å 5 procent av tjänstepensionsunderlaget, således 270 kronor från vardera. Den årliga familjepensionsavgiften, vilken helt åvilar befattningshavaren, skulle utgöra för manlig befattningshavare 20 procent och för kvinnlig befattningshavare 1 procent av familjepensionsunderlaget, således för manlig läkare 276 kronor och för kvinnlig 13 kronor 80 öre.

Statskontoret har i ett den 13 februari 1945 avgivet förnyat utlåtande i ärendet upplyst, att det enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat vore för verksamheten vid ifrågasvarande kuranstalter angeläget, att innehavarna av befattningarna såsom förste underläkare, tillika biträdande överläkare, erhöles pensionsrätt. Vid sådant förhållande och då statskontoret i sitt tidigare utlåtande anslutit sig till den av statens pensionsanstalt uttalade uppfattningen, att i princip intet vore att erinra mot att befattningarna förenades med delaktighet i pensionsanstalten, ville statskontoret icke motsätta sig bifall till pensionsstyrelsens framställning. Mot de av pensionsanstalten föreslagna pensionsvillkoren hade statskontoret icke något att invända.

Före-
draganden.

För egen del anser jag mig böra tillstyrka, att de i ärendet avsedda befattningshavarna erhålla möjlighet att vinna inträde i statens pensionsanstalt.

Beträffande de närmare bestämmelser, som böra gälla för pensionsrätten, ansluter jag mig till vad pensionsanstalten därutinnan föreslagit.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, vidtaga erforderliga ändringar i pensionsanstaltens reglemente, vilka torde böra träda i kraft den 1 juli 1945.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i det föregående förordade grunder, utfärda bestämmelser i fråga om delaktighet i statens pensionsanstalt för förste underläkare, tillika biträdande överläkare, vid de till pensionsstyrelsen anslutna kuranstalterna.

2:o.

Enligt de av 1938 års riksdag (prop. nr 127; sammansatt stats- och andra lagutskotts utl. nr 1; riksd. skr. nr 318) antagna grunderna för anordnande av folktandvård har uppgiften att organisera och handhava denna vård (huvudmannaskapet) anförtrotts åt landstingen respektive städerna utanför landsting. I samband därmed hava bestämmelser angående statsbidrag till folktandvård meddelats i en den 3 juni 1938 (nr 358) utfärdad kungörelse.

Enligt kungörelsen kan statsbidrag utgå till såväl landsting som stad, vilken ej deltagar i landsting. Förutsättningarna för erhållande av statsbidrag ävensom statsbidragets omfattning äro emellertid olika för landsting och stad utanför landsting.

Till *landsting*, som anordnat folktandvård, må enligt förenämnda kungörelse statsbidrag utgå under förutsättning, att vid vårdens anordnande iakttagits vissa i kungörelsen närmare angivna bestämmelser rörande vårdens organisation och omfattning, villkoren för dess meddelande, anställnings- och avlöningsförhållanden för vissa inom vården anställda befattningshavare m. m.

Beträffande vårdens organisation innehåller kungörelsen detaljerade föreskrifter, vilka innebära bland annat följande.

För folktandvårdens ombesörjande skall landstingsområde vara indelat i tandvårdsdistrikt i enlighet med en av medicinalstyrelsen godkänd plan. I varje distrikt skall finnas minst en fast tandpoliklinik, där som regel behandling meddelas såväl barn som vuxna. Vid varje sådan poliklinik skall vara anställd minst en tandläkare (distriktstandläkare) och en tandsköterska (distriktstandsköterska). Såsom komplement till distriktpoliklinikerna skall finnas en för varje landstingsområde gemensam, i anslutning till landstingets centrallasarett eller därmed jämförligt sjukhus anordnad tandpoli-

linik (centraltandpoliklinik). Centraltandpoliklinikens personal skall utgöras av tandläkare och tandsköterskor.

Därest landsting anordnat folktandvård i enlighet med bestämmelserna i oförmälda kungörelse, utgår statsbidrag till landstinget med dels visst engångsbelopp för anskaffande av erforderlig utrustning, dels ock ett årligt belopp för avlöande av distriktstandläkare och distriktstandsköterskor, vilka äro fullt sysselsatta inom distriktstandvården under minst 1 900 timmar om året och vilka åtnjuta i kungörelsen stadgade avlöningsförmåner. Statsbidraget till avlöningen av nämnda befattningshavare utgår med 3 000 kronor för distriktstandläkare och 1 000 kronor för distriktstandsköterska, varjämte vissa ålderstillägg helt utgå av statsmedel.

Till centraltandpoliklinikernas inrättande och drift utgår icke statsbidrag.

Såsom förutsättning för att *stad utanför landsting* skall kunna erhålla statsbidrag till folktandvård föreskrives i förutberörda kungörelse allenast, att tandvård inom staden meddelas i enahanda omfattning och på motsvarande villkor, som stadgats beträffande landstingsområdena, samt att stadens tandvård är anordnad på sätt, som av medicinalstyrelsen godkännes.

Statsbidrag utgår i detta fall med 4 kronor om året för varje behandlat barn i viss närmare angiven ålder.

Vad beträffar pensioneringen av inom folktandvården anställda befattningshavare, ha genom kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 518) om vissa ändringar i reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens pensionsanstalt bestämmelser meddelats om delaktighet i pensionsanstalten för ordinarie distriktstandläkare och ordinarie distriktstandsköterska, till vilkas avlöning staten lämnar bidrag, ävensom vid landstingsområdes centraltandpoliklinik fast anställd tandläkare och tandsköterska med skyldighet att tjänstgöra minst 1 900 timmar årligen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 november 1944 har *svenska stadsförbundets styrelse* hemställt om åtgärder för åstadkommande av sådan ändring av reglementet för statens pensionsanstalt, att jämväl personal, anställd vid den av städerna utanför landsting anordnade folktandvården, erhöle möjlighet att vinna inträde i pensionsanstalten. Styrelsen har därvid framhållit såsom angeläget att berörda ändring vidtoges utan att slutförandet av utredningen om grunderna för pensionsanstaltens verksamhet avvaktades. Till stöd för sin framställning har styrelsen åberopat vad svenska stadsförbundets sjukvårdsdelegation anfört i en till styrelsen avlåten skrivelse, vilken är av i huvudsak följande innehåll.

Beträffande delaktighet i statens pensionsanstalt för personal i folktandvården stadgas i de för anstalten år 1938 i sådant avseende antagna bestämmelserna, att delaktighet kan vinnas av »ordinarie distriktstandläkare och ordinarie distriktstandsköterska, till vilkas avlöning staten lämnar bidrag, ävensom vid landstingsområdes centraltandpoliklinik fast anställd tandläkare och tandsköterska med skyldighet att tjänstgöra minst 1 900 timmar årligen».

Enligt bestämmelsernas ordalydelse skulle tandläkare och tandsköterska i folktandvård, anordnad av stad utom landsting, ej kunna erhålla pensionsrätt

i anstalten, då staten ej lämnar bidrag till avlöningen av ifrågavarande befattningshavare. Efter förfrågan från hälso- och sjukvårdsstyrelsen i Norrköping har dylik personal också vägrats inträda i anstalten.

Detta förhållande framstår enligt sjukvårdsdelegationens mening som en uppenbar orättfärdighet.

Tar man hänsyn till syftet med lagstiftningen om folktandvård samt till förarbetena till 1938 års bestämmelser, visar det sig också, att det finnes anledning antaga, att utestängandet från pensionsrätt av förenämnda befattningshavare vid icke-landstingsstäderna beror på ett förbiseende vid själva textutformningen. I förarbetena har aldrig den meningen uttalats, att för landstingens och icke-landstingsstädernas befattningshavare skulle gälla olika regler i fråga om pensionsförmånerna.

Att utformningen av ifrågavarande pensionsbestämmelser blivit som den blivit torde närmast höra ses mot bakgrunden av att folktandvårdsbestämmelserna i första hand taga sikte på landstingsförhållandena. 1937 års folktandvårdssakkunniga hava emellertid allmänt uttalat, att huvudmannaskapet för folktandvården borde åvila landstingen, respektive städerna utanför landsting, och synas i övrigt hava utgått ifrån att i den mån annat ej uttryckligen stadgats samma regler skulle gälla för de bägge huvudmannatyperna. Till städerna utanför landsting lämnas visserligen statsbidrag med blott 4 kronor om året för varie behandlat barn, under det att landstingen erhålla statsbidrag efter betydligt förmånligare grunder, men som villkor för bidraget till icke-landstingsstädernas folktandvård gäller, att vården skall meddelas i enahanda omfattning och på motsvarande villkor som stadgas beträffande landstingsområdena, samt att stadens tandvård — liksom landstingens — skall vara anordnad på sätt, som av medicinalstyrelsen godkännes.

Vid sådant förhållande och då det vid anställandet av tandläkare och tandsköterskor lätt kan uppkomma svårigheter, om städernas pensioner, i den mån sådana utgå för denna personal, till beloppet understiga vad vederbörande skulle erhålla i statens pensionsanstalt — överhuvudtaget försvåras omflyttningen av befattningshavare genom att en del huvudmän äro anslutna till anstalten och andra stå utanför — finner sjukvårdsdelegationen goda skäl föreligga för att förut omnämnda inadvertens i pensionshänseende nu rättas till och icke-landstingsstädernas personal, lika väl som landstingens, erhåller möjlighet att inträda i statens pensionsanstalt.

Sjukvårdsdelegationen får därför föreslå, att en framställning i sådant syfte nu avlåtes till Kungl. Maj:t.

Sjukvårdsdelegationen vill slutligen framhålla, att därest den föreslagna ändringen av pensioneringsbestämmelserna kommer till stånd, städerna torde höra bliva i tillfälle att in casu avgöra om de önska bliva anslutna till pensionsanstalten för ifrågavarande personal och — om så är fallet — på vilka villkor i fråga om avgifter och pensionsunderlag sådan anslutning skall ske.

Medicinalstyrelsen har i utlåtande den 30 november 1944 tillstyrkt, att vid folktandvården i städer utanför landsting fast anställda tandläkare och tandsköterskor erhöle möjlighet att inträda i statens pensionsanstalt.

Statens pensionsanstalt har i ett den 15 december 1944 avgivet yttrande anfört i huvudsak följande.

Enligt de av 1938 års riksdag godkända grunderna för anordnande av folktandvård gälla i fråga om städer, vilka ej deltaga i landsting, icke sådana detaljerade regler för tandvårdens organisation som beträffande landstingen. Såsom villkor för att sådan stad skall kunna erhålla statsbidrag föreskrives sålunda i 15 § kungörelsen den 3 juni 1938 (nr 358) allenast, att tandvård

inom staden meddelas i enahanda omfattning och på motsvarande villkor, som stadgats beträffande landstingsområdena samt att stadens tandvård är anordnad på sätt, som av medicinalstyrelsen godkännes. Under det att statsbidrag till driftkostnaderna vid landstingens distriktstandpolikliniker utgår i form av bidrag till tandläkarnas och tandsköterskornas avlöning med belopp, vilka beräknats motsvara 6,50 kronor om året för varje behandlat barn, är statsbidraget för stad, som ej deltagar i landsting, bestämt till allenast 4 kronor per år och behandlat barn, detta med hänsyn till bland annat, att i sådan stad driftkostnaderna under lika förhållanden i övrigt antagits kunna hållas lägre än i landstingsområdena. Av icke-landstingsstäderna torde hittills allenast Gävle och Hälsingborg hava erhållit statsbidrag till sin folktandvård.

I avseende å pensioneringen av de i folktandvården anställda befattningshavarna föreslago 1937 års folktandvårdssakkunniga i sitt den 15 december 1937 avgivna betänkande (SOU 1937: 47) uttryckligen pensionsrätt i statens pensionsanstalt allenast för distriktstandläkare och distriktstandsköterskor samt för fast anställda tandläkare och tandsköterskor vid landstingsområdenas centraltandpolikliniker. I en till betänkandet fogad reservation hade dock föreslagits, att statsbidrag till städerna utanför landsting skulle utgå enligt samma beräkningsgrunder och med samma belopp som till landstingens beträffande bland annat pensioner. Jämlikt 1938 års riksdags beslut blev emellertid delaktigheten i pensionsanstalten i enlighet med majoritetsförslaget begränsad till att omfatta de landstingsanställda tandläkarna och tandsköterskorna. Vid nu angivna förhållanden lär det icke rimligen kunna antagas att, såsom i svenska stadsförbundets sjukvårdsdelegations framställning till förbundets styrelse gjorts gällande, begränsningen berott på »ett förhållande vid själva textutformningen».

Att döma av vad folktandvårdssakkunniga anfört rörande folktandvården hos de städer, vilka ej deltaga i landsting, synes anledningen till att i sådan vård anställda befattningshavare icke föreslagits skola erhålla pensionsrätt i statens pensionsanstalt närmast hava varit, att sagda städer ansetts hava större förutsättningar än landstingens att själva lösa de med folktandvården förbundna organisationsproblemen samt att för statsbidrag till deras folktandvård ej samma trängande behov kunde åberopas som i fråga om landstingens.

Därest icke-landstingsstädernas i folktandvård anställda befattningshavare erhöle pensionsrätt i anstalten på i huvudsak samma villkor som landstingens motsvarande befattningshavare, skulle detta innebära, att berörda städer skulle av staten erhålla större bidrag till sin folktandvård än som ursprungligen avsetts. Bidragsökningen — kostnaderna för rörliga tilläggsförmåner å pensionerna ej inräknade — skulle vid fullt utbyggd organisation, då enligt folktandvårdssakkunnigas beräkningar för de ifrågavarande städerna skulle erfordras 125 tandläkare och lika många tandsköterskor, och under antagande av dödlighetstabellen R 32 och en räntefot av 3 procent motsvara inemot 60 000 kronor för år räknat.

Därest statsmakterna skulle anse, att en förnyad prövning av spørsmålet om statsunderstöd till ifrågavarande verksamhet bör äga rum, oaktat såvitt anstalten kunnat finna några nya omständigheter i ärendet ej framkommit, har pensionsanstalten i princip intet att erinra mot att möjlighet till delaktighet i anstalten beredes de i folktandvård hos icke-landstingsstäder anställda tandläkarna och tandsköterskorna, dock under förutsättning att statsbidrag enligt kungörelsen den 3 juni 1938 (nr 358) utgår till vården. För införande av sådan möjlighet till pensionsrätt lär likväl erfordras riksdagens medverkan.

Om pensionsrätt beviljas, böra enligt pensionsanstaltens mening för denna rätt gälla samma villkor och bestämmelser som för de vid landstingens centralpolikliniker anställda tandläkarna och tandsköterskorna, vilka i likhet med ifrågavarande befattningshavare icke åtnjuta författningsenligt fastställd avlöning. Detta skulle innebära bland annat, att för pensionsrätt skulle fordras, att den med befattning förenade tjänstgöringsskyldigheten i folktandvård omfattar minst 1 900 timmar årligen och att medicinalstyrelsen godkänt tjänstereglering enligt § 5 reglementet för pensionsanstalten, att tjänstepensionsunderlaget skulle angivas i reglementet och utgöra för tandläkarbefattning 4 500 kronor och för tandsköterskebefattning 1 476 kronor, att pensionsåldern skulle vara 65 år för tandläkare och 60 år för tandsköterska, att för hel tjänstepension skulle erfordras 30 tjänstår samt att befattningshavarens årliga tjänstepensionsavgift liksom huvudmannens årliga avgift skulle utgöra 5 procent av tjänstepensionsunderlaget.

Att icke-landstingsstädernas tandläkare och tandsköterskor erhålla pensionsrätt i pensionsanstalten på förut angivna villkor synes icke innebära någon principiell utvidgning av gränserna för anstaltens verksamhetsområde. Nu pågående utredning rörande grunderna för pensionsanstaltens verksamhet m. m. torde därför icke komma att föregripas, för det fall sådan pensionsrätt införes innan sagda utredning slutförts.

I utlåtande den 9 februari 1945 har *statskontoret* anslutit sig till vad statens pensionsanstalt i ärendet anfört.

*Före-
draganden.*

Ehuru det föreliggande förslaget innebär en icke oväsentlig utvidgning av den vid 1938 års riksdag beslutade pensioneringen av befattningshavare vid folktandvården, vill jag icke motsätta mig, att tandläkare och tandsköterskor, som äro fast anställda inom folktandvården i städer utanför landsting, erhålla möjlighet att vinna delaktighet i statens pensionsanstalt. Såsom pensionsanstalten framhållit bör en förutsättning härför vara, att statsbidrag utgår till vården enligt kungörelsen den 3 juni 1938 (nr 358).

Även i fråga om de villkor och bestämmelser i övrigt, som böra gälla för pensionsrätten, ansluter jag mig till pensionsanstaltens förslag.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, vidtaga erforderliga ändringar i pensionsanstaltens reglemente, vilka torde böra träda i kraft den 1 juli 1945.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i det föregående förordade grunder, utfärda bestämmelser i fråga om delaktighet i statens pensionsanstalt för i statsunderstödd folktandvård hos stad, som ej deltagar i landsting, fast anställd tandläkare och tandsköterska.

3:o.

Hos Kungl. Maj:t har föreståndarinnan vid akademiska sjukhuset i Uppsala Elsa Amalia Nordström — som sedan den 1 juli 1928 innehafte med pensionsrätt i statens pensionsanstalt förenade befattningar vid nämnda sjukhus efter att dessförinnan under tiden 1 januari 1926—30 juni 1928 hava innehafte annan med sådan pensionsrätt förenad befattning hos Fredrika Bremerförbundets sjuksköterskebyrå i Göteborg — anhållit att såsom tjänst-år för pension från pensionsanstalten få tillgodoräkna dels tiden 15 mars 1920—4 april 1921, varunder hon varit anställd vid Göteborgs privata sjuk- och förlossningshem, dels ock tiden 1 april 1922—31 augusti 1925, varunder hon tjänstgjort såsom riksförsäkringsanstaltens sjukkontrollant i Göteborg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nordström är född den 3 augusti 1888 och således 56 år gammal;

att pensionsåldern för hennes nuvarande befattning är 60 år;

att för hel pension i nämnda befattning erfordras 30 tjänstår;

samt att hon vid pensionsålderns uppnående — under förutsättning att hon icke åtnjutit någon på tjänstårsberäkningen inverkan tjänstledighet — kommer att kunna såsom tjänstår för pension från statens pensionsanstalt tillgodoräkna omkring 22 år 7 månader.

De befattningar, som Nordström innehafte hos Göteborgs privata sjuk- och förlossningshem samt riksförsäkringsanstalten, hava icke kunnat förenas med pensionsrätt i statens pensionsanstalt, i följd varav Nordström icke kan med tillämpning av § 6 i reglementet erhålla rätt att tillgodoräkna den tid, varunder hon tjänstgjort i dessa befattningar.

Direktionen för akademiska sjukhuset i Uppsala har tillstyrkt Nordströms ansökning.

Kanslern för rikets universitet har icke haft något att erinra mot ansökningen.

Statens pensionsanstalt har i avgivet utlåtande erinrat, att statsmakterna tidigare i åtskilliga fall, bland annat beträffande föreståndaren för Weibullsholms växtförädlingsanstalt H. A. K. Lamprecht (prop. nr 72/1940, p. 1; bankoutsk. utl. nr 17, p. 1; riksd. skr. nr 125) och förra lanthushållslärlarinnan Ingrid von Zweigbergk (prop. nr 75/1941; bankoutsk. utl. nr 17; riksd. skr. nr 121), medgivit att för pension från statens pensionsanstalt finge mot erläggande av engångsavgift tillgodoräknas anställningstid i befattning, varå bestämmelserna i § 6 reglementet för pensionsanstalten icke varit tillämpliga. Med hänsyn härtill ville anstalten icke motsätta sig att jämväl i förevarande fall ett dylikt medgivande lämnades i vad avsåge den tid, varunder Nordström tjänstgjort i riksförsäkringsanstaltens tjänst. I fråga om den tid, varunder Nordström varit anställd vid Göteborgs privata sjuk- och förlossningshem, som icke syntes hava åtnjutit statsunderstöd, ansåge pensionsanstalten däremot, att rätt till tjänstårsberäkning med hänsyn till konsekvenserna ej borde medgivas. I enlighet med det anförda tillstyrkte pensionsanstalten, att förslag måtte föreläggas riksdagen om tillgodoräkningsmedgivande för Nord-

ström, såvitt avsåge anställningen hos riksförsäkringsanstalten, dock med skyldighet för henne att erlægga den engångsavgift, som belöpt å henne såsom föreståndarinna vid akademiska sjukhuset, därest § 6 anstaltens reglemente varit i förevarande fall tillämplig.

Statskontoret har anslutit sig till vad statens pensionsanstalt i ärendet anfört och hemställt.

*Före-
draganden.*

I likhet med statens pensionsanstalt och statskontoret anser jag mig i anledning av föreliggande ansökning böra tillstyrka, att Nordström berättigas att för erhållande av pension från statens pensionsanstalt tillgodoräkna den tid, varunder hon tjänstgjort såsom riksförsäkringsanstaltens sjukkontrollant i Göteborg. Såsom villkor för medgivandet bör föreskrivas, att till statens pensionsanstalt inbetalas engångsavgift enligt de av pensionsanstalten angivna grunderna.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att föreståndarinnan vid akademiska sjukhuset i Uppsala Elsa Amalia Nordström må för erhållande av pension från statens pensionsanstalt tillgodoräkna tiden 1 april 1922—31 augusti 1925, varunder hon tjänstgjort såsom riksförsäkringsanstaltens sjukkontrollant i Göteborg, dock under villkor att Nordström till pensionsanstalten inbetalar ett belopp, motsvarande den engångsavgift, som belöpt å henne, därest § 6 i anstaltens reglemente varit i förevarande fall tillämplig.

Vad föredraganden ovan under punkterna 1:0—3:0 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Amark.